

- Produktivitetsudviklingen, s. 75. (Kap. 2 i *Arbejdsløshedsundersøgelserne 1*. SFI. København 1979).
- Dynamiske processer på arbejdsmarkedet, s. 114. (*Økonomi og Politik*, 1983, p. 140-56).
- Unemployment Spells and Duration, s. 131. (Arbejdsrapport, dec. 1982).
- Lønudviklingen i Danmark, 1911-1976. Stabilitet og specifikation, s. 146. (Memo 1981-1, Økonomisk Institut, Aarhus Universitet. Offentliggjort i forkortet version i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1983).
- Langtidstendenser i den faglige og geografiske lønstruktur i Danmark, s. 196. (*Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1976, p. 303-22).
- Den funktionelle indkomstfordeling i Danmark i mellemkrigsårene, s. 216. (*Økonomi og Politik*, 1978, p. 197-219).
- Aspekter af fagbevægelsens vækst i Danmark, 1911-1976, s. 240. (Memo 1979-5, Økonomisk Institut, Aarhus Universitet).
- Union Growth in Denmark, 1911-39, s. 271. (*Scandinavian Journal of Economics*, 1982, p. 583-92).
- Union Growth and the Business Cycle: A Note on the Bain-Elsheikh Model, s. 281. (*British Journal of Industrial Relations*, 1978, p. 373-77).
- Økonomiske effekter af arbejdsløshedsforsikring, s. 287. (*Studie nr. 42*, SFI. København 1981).
- Inflationary Effects of Unemployment Insurance, s. 288. (L. Söderström (ed.) *Social Insurance*. North Holland, 1983, p. 225-49).
- Skaber arbejdsløshedsforsikring arbejdsløshed? s. 313. (*Økonomi og Politik*, 1982, p. 75-86).
- The Macroeconomic Strike Model: A Study of Seventeen Countries, 1948-1975, s. 326. (Sammen med Martin Paldam. *Industrial and Labor Relations Review*, 1982, p. 504-21).
- Industrial Conflicts in the Inter-War Years - A Quantitative Reappraisal, s. 344. (Memo 1982-2, Økonomisk Institut, Aarhus Universitet).
- Inter-War Data on Industrial Conflicts, Wages, Cost of Living, Unemployment, Degree of Organization, and A Selection of Political Variables for 23 Countries, s. 367. (Arbejdsrapport, dec. 1981).
- The Large Pattern of Industrial Conflict - A Comparative Study of 18 Countries 1919-79, s. 399. (Sammen med Martin Paldam. *International Journal of Social Economics*, 1983).
- II: Øvrig anvendt litteratur
- Andersen, Ellen. 1977. Beskæftigelsen fordelt på ADAM-sektorer 1948-1975. *Cykelfdelingens Memo-serie* nr. 53.
- Andersen, Ellen. 1978. Byerhvervenes beskæftigelse 1948-1977. *Cykelfdelingens Memo-serie* nr. 64.
- Benjamin, D. K. & L. A. Kochin. 1979. Searching for an Explanation of Unemployment in Interwar Britain. *Journal of Political Economy*, side 441-78.
- Christensen, Jørgen Peter & Jørgen Estrup. 1979. Strukturændringer på det danske arbejdsmarked i 1900-tallet, i Gad m.fl.: *Vækst og Kriser i Dansk Økonomi i det 20. Århundrede*, Århus.
- Cohn, Einar. 1923. Mackeprang, E.Ph., i Dansk Biografisk Haandleksikon, København og Kristiania.
- Dich, Jørgen S. 1939. *Arbejdsløshedsproblemet i Danmark 1930-38*, København.
- Husassistentkommissionen. 1943. *Betænkning afgivet af den 9. juni 1942 nedsatte Husassistentkommission*. København.
- Kærgård, Niels. 1979. Produktivitetsudviklingen og de økonomisk-politiske muligheder, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* nr. 3, side 299-307.
- Maki, D. & Z. A. Spindler. 1975. The Effect of Unemployment Compensation on the Rate of Unemployment in Great Britain. *Oxford Economic Papers*, side 440-54.
- Milhøj, Poul 1954. *Lønudviklingen i Danmark 1914-1950*. København.
- Svar**
- Ellen Andersen og Niels Kærgård (EA & NK) indleder med at fastslå, at empirisk

- Produktivitetsudviklingen, s. 75. (Kap. 2 i *Arbejdsløshedsundersøgelserne 1*. SFI. København 1979).
- Dynamiske processer på arbejdsmarkedet, s. 114. (*Økonomi og Politik*, 1983, p. 140-56).
- Unemployment Spells and Duration, s. 131. (Arbejdspapir, dec. 1982).
- Lønudviklingen i Danmark, 1911-1976. Stabilitet og specifikation, s. 146. (Memo 1981-1, Økonomisk Institut, Aarhus Universitet. Offentliggjort i forkortet version i *Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1983).
- Langtidstendenser i den faglige og geografiske lønstruktur i Danmark, s. 196. (*Nationaløkonomisk Tidsskrift*, 1976, p. 303-22).
- Den funktionelle indkomstfordeling i Danmark i mellemkrigsårene, s. 216. (*Økonomi og Politik*, 1978, p. 197-219).
- Aspekter af fagbevægelsens vækst i Danmark, 1911-1976, s. 240. (Memo 1979-5, Økonomisk Institut, Aarhus Universitet).
- Union Growth in Denmark, 1911-39, s. 271. (*Scandinavian Journal of Economics*, 1982, p. 583-92).
- Union Growth and the Business Cycle: A Note on the Bain-Elsheikh Model, s. 281. (*British Journal of Industrial Relations*, 1978, p. 373-77).
- Økonomiske effekter af arbejdsløshedsforsikring, s. 287. (*Studie nr. 42*, SFI. København 1981).
- Inflationary Effects of Unemployment Insurance, s. 288. (L. Söderström (ed.) *Social Insurance*. North Holland, 1983, p. 225-49).
- Skaber arbejdsløshedsforsikring arbejdsløshed? s. 313. (*Økonomi og Politik*, 1982, p. 75-86).
- The Macroeconomic Strike Model: A Study of Seventeen Countries, 1948-1975, s. 326. (Sammen med Martin Paldam. *Industrial and Labor Relations Review*, 1982, p. 504-21).
- Industrial Conflicts in the Inter-War Years - A Quantitative Reappraisal, s. 344. (Memo 1982-2, Økonomisk Institut, Aarhus Universitet).
- Inter-War Data on Industrial Conflicts, Wages, Cost of Living, Unemployment, Degree of Organization, and A Selection of Political Variables for 23 Countries, s. 367. (Arbejdspapir, dec. 1981).
- The Large Pattern of Industrial Conflict - A Comparative Study of 18 Countries 1919-79, s. 399. (Sammen med Martin Paldam. *International Journal of Social Economics*, 1983).
- II: Øvrig anvendt litteratur
- Andersen, Ellen. 1977. Beskæftigelsen fordelt på ADAM-sektorer 1948-1975. *Cykelfdelingens Memo-serie* nr. 53.
- Andersen, Ellen. 1978. Byerhvervenes beskæftigelse 1948-1977. *Cykelfdelingens Memo-serie* nr. 64.
- Benjamin, D. K. & L. A. Kochin. 1979. Searching for an Explanation of Unemployment in Interwar Britain. *Journal of Political Economy*, side 441-78.
- Christensen, Jørgen Peter & Jørgen Estrup. 1979. Strukturændringer på det danske arbejdsmarked i 1900-tallet, i Gad m.fl.: *Vækst og Kriser i Dansk Økonomi i det 20. Århundrede*, Århus.
- Cohn, Einar. 1923. Mackeprang, E.Ph., i Dansk Biografisk Haandleksikon, København og Kristiania.
- Dich, Jørgen S. 1939. *Arbejdsløshedsproblemet i Danmark 1930-38*, København.
- Husassistentkommissionen. 1943. *Betænkning afgivet af den 9. juni 1942 nedsatte Husassistentkommission*. København.
- Kærgård, Niels. 1979. Produktivitetsudviklingen og de økonomisk-politiske muligheder, *Nationaløkonomisk Tidsskrift* nr. 3, side 299-307.
- Maki, D. & Z. A. Spindler. 1975. The Effect of Unemployment Compensation on the Rate of Unemployment in Great Britain. *Oxford Economic Papers*, side 440-54.
- Milhøj, Poul 1954. *Lønudviklingen i Danmark 1914-1950*. København.
- Svar**
- Ellen Andersen og Niels Kærgård (EA & NK) indleder med at fastslå, at empirisk

Tabel 1. Lønmodtagere i byerhverv (i 1000).

År	Lønmodtagere excl. husassistenter ifølge folketællingen	Beregnet ud fra befolkningstal ved interpolation af lønmodtagerfrekvens i år $t - 10(9)$ og $t + 10(9)$ ^(a)	Beregnet ud fra antal organiserede arbejdere ved interpolation af organisationsgraden i år $t - 10(9)$ og $t + 10(9)$ ^(b)
1921	805	800	1.040
1930	929	976	813
1940	1.189	1.158	1.257

Noter. ^(a) Lønmodtagerfrekvens beregnet som lønmodtagere excl. husassistenter m.v. i forhold til befolkningen mellem 15 og 69 år. ^(b) Organisationsgraden beregnet som antal fagligt organiserede arbejdere i forhold til antal lønmodtagere.

økonomi ikke er en eksakt videnskab. Specielt vil alle forsøg på at konstruere lange og så vidt muligt konsistente tidsserier indebære en diskutabel anvendelse af mange slags skøn og gætterier. Noget af det bedste, som kan overgå en empirisk arbejdende økonom, er derfor at have kritiske læsere. I det følgende skal jeg forsøge at svare på de enkelte punkter i EA & NK's kommentarer.

1. Beregning af arbejdsstyrken

Indtil beskæftigelsesundersøgelserne begynder i slutningen af 1960'erne finder opgørelser af arbejdsstyrken kun sted i folketællingsårene. Som nævnt hos EA & NK har to metoder været brugt m.h.p. at fylde ud imellem folketællingsårene:

- (a) interpolation af erhvervsfrekvenser mellem folketællingsår, hvorefter de interpolerede erhvervsfrekvenser anvendes på middelfolketallet i den relevante aldersgruppe og
- (b) interpolation af organisationsgrader mellem folketællingsår, hvorefter arbejds-

styrkeskøn fås ved at anvende de interpolerede organisationsgrader på det årligt foreliggende tal for antal organiserede.

Jeg har anvendt metode (a), mens EA & NK (nærmest) anbefaler metode (b). Metode (a) er specielt kritisk, hvis erhvervsfrekvensen er stærkt konjunkturfølsom. EA & NK illustrerer i deres fig. 1, at folketællingerne har fundet sted i konjunkturmæssigt meget forskellige år. Det, som - dette til trods - fik mig til at anvende metode (a), var imidlertid det forhold, at erhvervsfrekvenserne ikke synes at udvise nogen konjunkturvariation, jvf. fig. 1, p. 27.¹ Den bredest definerede erhvervsfrekvens, hvor arbejdsstyrken inkluderer medhjælpende ægtefæller og husassistenter, udviser et nærmest stationært forløb fra 1911 til 1970, mens de mere snævert definerede erhvervsfrekvenser (excl. husassistenter og excl. husassistenter og medhjælpende ægtefæller) udviser en nærmest trendmæssig stigning.

1. Henvisninger er til disputatsen.

EA & NK illustrerer anvendeligheden af metode (b) med tal for årene 1950-70. I forhold til hele perioden fra 1911 er problemet imidlertid, at organisationsgraden var relativt stabil fra 1950 til 1970, mens den udviste voldsomme svingninger i de tidligere år. Problemet er illustreret i tabel 1, som anvender samme metode som EA & NK's tabel 1. For årene 1921, 1930 og 1940 vises det faktiske antal lønmodtagere ifølge folketællingerne og antallet beregnet efter metode (a) og metode (b) på basis af de omliggende folketællinger. Det er klart fra tabel 1, at interpolerede erhvervsfrekvenser er den eneste metode, som kan anvendes på førkrigs-årene. Det understreges også af et regnestykke, man kan lave for årene 1911 til 1921. Organisationsgraden, beregnet som hos EA & NK, stiger fra 18.5% til 32.9% fra 1911 til 1921. Antallet af fagligt organiserede arbejdere stiger fra ca. 117.000 i 1911 til et maximum på ca. 305.000 i 1920, hvorefter det falder til ca. 265.000 i 1921.² Anvendes organisationsgradsmetoden på disse år, får man en stigning i det skønnede antal lønmodtagere på 5.2% fra 1911 til 1916.

Derefter fås en stigning på 10.8% fra 1916 til 1917, en stigning på 31% fra 1917 til 1918, et nogenlunde stabilt antal fra 1918 til 1920 og endelig et fald på 17% fra 1920 til 1921. Denne udvikling er åbenbart utroværdig, så ud fra et ønske om konsistens for hele perioden var metoden med interpolation af erhvervsfrekvensen den eneste anvendelige.

2. Beregning af den samlede ledighed

I en række sammenhænge er det klart uhensigtsmæssigt at anvende den gamle of-

ficielle arbejdsløshedsprocent defineret som antallet af forsikrede ledige i forhold til det samlede antal forsikrede. Det var den banale baggrund for den korrektionsmetode, EA & NK karakteriserer som Danmarks mest berømte fodnoteregression. Den var tiltænkt et stille og tilbagetrukkent liv og ikke en tilværelse i rampelyset. Hvis man for de år, som er omfattet af regressionen, sammenligner skønnet fra fodnoteregressionen med et skøn fra origoregressionen, som EA & NK foreslår anvendt, er den gennemsnitlige numeriske forskel 1126 personer. Der er altså for den overvejende del af perioden tale om, at forskellen betyder mindre end en promille på arbejdsløshedsprocenten, hvor antallet af lønmodtagere bruges som nævner. Fodnoteregressionen er ikke anvendelig efter midten af 1970'erne, hvor organisationsgraden stiger meget kraftigt.

3. Afgrænsning af arbejdsstyrken

Hovedpointen i EA & NK's kommentar til dette område er, at husassistenterne bør indgå i arbejdsstyrken. At jeg udelukkede dem beroede på en fejlagtig forestilling om, at deres produktionsværdi - ligesom husmødrenes - var holdt uden for nationalregnskabet. I produktivitetsanalysen (p. 57-74) er der derfor tale om, at stigningen i arbejdsstyrken overvurderes og dermed, at produktivitetstigningen undervurderes. For perioden 1911-1970 som helhed undervurderes den årlige produktivitetstigning med 0.2 pct. points (2.64% p.a. i stedet for 2.83% p.a.). Undervurderingen for hele perioden er sammensat af en overvurdering fra 1911 til 1930, hvor husassistenternes relative andel af arbejdsstyrken steg, og en undervurdering fra 1930 til 1970.

Hvis man i stedet korrigerer fejlen ved at

2. Samtidig med at befolkningsgrundlaget stiger som følge af genforeningen.

trække husassistenternes produktionsværdi ud af BFI, bliver konsekvenserne meget beskedne for produktivitetsanalysen, idet produktionsværdien, jvf. EA & NK, lå omkring 2% af BFI. *Produktivitetsstigningen* for arbejdsstyrken excl. husassistenter er derfor undervurderet med ca. 2% af BFI i 1911 for hele perioden 1911-70.

4. Fagforeningernes vækst

EA & NK argumenterer for, at en konjunkturmedløbende erhvervsfrekvens og målefejl i arbejdsstyrketallene alene kan forklare de sammenhænge, der findes mellem fagforeningernes vækst og arbejdsløshedsprocenten, hhv. udviklingen i arbejdsstyrken.

Pointerne beror imidlertid på en misforståelse m.h.t. den afhængige variabel i de nævnte sammenhænge. Der argumenteres ud fra relation (4) med den afhængige variabel O/L , hvor O er antal fagligt organiserede og L er arbejdsstyrken. Jeg bruger imidlertid ikke O/L , men enten $\Delta O/O$ eller $\Delta(O/L)$ som afhængige variable. I de relationer, hvor arbejdsstyrkeændringen inddrages som forklarende variabel, skal (4) hos EA & NK formuleres.

$$\Delta O/O = f(u, L, \dots), \quad (1)$$

hvor u er arbejdsløshedsprocenten. Selv om erhvervsfrekvensen skulle være konjunkturafhængig, er der altså ikke tale om den direkte sammenhæng, som ville gælde, hvis venstresiden i stedet var O/L . I de relationer, hvor $\Delta(O/L)$ bruges som afhængig variabel, indgår L ikke blandt de forklarende variable. Der er her tale om relationer af typen

$$\Delta(O/L) = f(u, \dots). \quad (2)$$

Da $u = U/L$, vil en konjunkturmedløbende

erhvervsfrekvens kunne skabe en falsk positiv korrelation, som dog antagelig vil være beskedne, eftersom der arbejdes med 1. differens af organisationsgraden på venstre side. Jvf. afsnit 1 ovenfor er der desuden ingen klare tegn på, at erhvervsfrekvensen er konjunkturmedløbende.

5. Den funktionelle indkomstfordeling

Forskellen mellem P. Milhøjs (1954) og mine resultater m.h.t. udviklingen i lønandelen fra 1920 til 1946 beror som nævnt hos EA & NK på de anvendte beskæftigelsestal. Tre forskellige beskæftigelsesserier for lønmodtagere er vist i indexform i tabel 2. Serien i 2. søjle i tabel 2 er den, jeg har anvendt sammen med Milhøjs årslønsindex til beregning af et index for lønsommen. EA & NK argumenterer for, at 1922 bør anvendes som basisår, og at husassistenterne bør inddrages i lønmodtagerbeskæftigelsen. Da Milhøjs beskæftigelsesserie og min serie incl. husassistenter har stort set samme trendmæssige udvikling fra 1922 til 1946, konkluderes, at der næppe er grundlag for min revision af Milhøjs resultater m.h.t. udviklingen i lønandelen.³

Argumenterne for at ændre basisåret fra 1921 til 1922 forekommer mig ikke overbevisende. EA & NK anfører - uden nærmere præcisering - at der er »afsløret mærkværdigheder ved tallene for 1921«. Tværtimod mener jeg, at det forhold, at 1921 er et folketællingsår, taler stærkt for, at det vælges som basisår. Dette underbygges efter min mening, når man ser nærmere på tallene i

3. EA & NK karakteriserer pågældende artikel i afhandlingen som et opgør med Milhøj. Den er - mindre dramatisk - tænkt som en revision og videreførelse af Milhøjs resultater.

Tabel 2. Alternative serier for antal beskæftigede lønmodtagere (1930 = 100).

År	P. Milhøj ^(a)	P. J. Pedersen, excl. husassistenter ^(b)	P. J. Pedersen, incl. husassistenter ^(c)
1921	93	84	82
1922	87	86	85
1930	100	100	100
1940	106	119	111
1946	121	140	124

Noter. ^(a) Beregnet fra beskæftigelsesindex, P. Milhøj (p. 101-103 og p. 107) ^(b) bilagstabel 1, p. 237 ^(c) antallet af husassistenter i folketællingsårene er fra tabel 1, p. 35. Antallet i 1922 og i 1946 er skønnet ved interpolation mellem de omliggende folketællingsår, bilagstabel 2, p. 45-46.

tabel 3 hos EA & NK. Her anføres, at Milhøjs tal viser et fald i antallet af beskæftigede lønmodtagere fra 960.000 i 1921 til 888.000 i 1922, d.v.s. et fald af den ekstreme størrelse 7.5% på ét år. Samtidig falder arbejdsløsheden med ca. 10.000 personer fra ca. 70.000 til ca. 60.000. Yderligere anfører S. Aa. Hansen (1974, tabel 4, p. 231) en stigning i BFI i faste priser på 10.7% fra 1921 til 1922. En ekstremt kraftig stigning i BFI, et fald i arbejdsløsheden og et historisk set ekstremt stort fald i beskæftigelsen passer ikke sammen. Jeg mener derfor, at 1921 bør fastholdes som basisår. Hertil kommer det mere praktiske problem, at Milhøjs lønindex ikke er beregnet for 1922, så i givet fald skulle basis skydes frem til 1923. I 1923 er Milhøjs beskæftigelsesindex på 92, d.v.s. stort set samme værdi som i 1921.

Jeg har som nævnt brugt serien for beskæftigede lønmodtagere excl. husassistenter. Det fremgår ikke klart hos Milhøj, i hvilket omfang husassistenter er inkluderet i hans beskæftigelsesindex. Der er dog - som anført hos EA & NK - grund til at tro, at et betragteligt antal husassistenter indgår. Der-

imod indgår de kun med meget lille vægt i Milhøjs lønindex, jvf. P. Milhøj, tabel 42, p. 100, hvor det anføres, at gruppen kvindelige arbejdere i landbruget indgår med en vægt på 3.2%.

Det forhold, at husassistenterne praktisk taget ikke indgår i beregningen af lønindexet er den ene grund til, at jeg mener, de bør ekskluderes af beskæftigelsesserien. Den anden grund er, at de efter min mening - med al respekt for, at de sikkert har arbejdet hårdt - ikke er så relevant en gruppe at inddrage i analysen af indkomstens fordeling på løn og kapitalindkomst. Jeg burde så, jvf. diskussionen under pkt. 3, have reduceret BFI ved beregningen af lønandelen med BFI for erhvervet husgerning. Som nævnt ovenfor er erhvervets BFI-andel imidlertid så lille, at det kun vil resultere i en beskedent niveauforskydning af lønandelen.

Sammenfattende mener jeg, at konklusionen om en konstant/svagt stigende summarisk lønandel i perioden 1921-46 holder. Der er selvsagt tale om usikkerhed og skøn i den anvendte beskæftigelsesserie. Jeg mener imidlertid, at usikkerheden er nedbragt for

folketællingsårenes vedkommende gennem det arbejde, der er gjort for at gøre folketællingerne fra og med 1911 (nogenlunde) konsistente.

6. Produktivetsanalyse

Udgangspunktet for analysen af langtids-sammenhængen mellem produktivetsstigning og arbejdsløshed var den simple Phillipskurve. Her gik man som bekendt fra en sammenhæng mellem lønstigningstakt og arbejdsløshed til en sammenhæng mellem prisstigningstakt og arbejdsløshed via en antagelse om en konstant produktivetsstigning. Hvis det kunne vises, at produktivetsstigningen var positivt korreleret med aktiviteten, ville ovennævnte simple sammenhæng ikke gælde. Man ville m.a.o. have, at en recession var mindre effektiv som anti-inflationspolitik end ifølge den simple model. Hvis jeg på det tidspunkt havde haft CLEO's databank, ville jeg - forhåbentlig - have tænkt mig om en ekstra gang og have anvendt en produktionsteoretisk tilgang i forklaringen af produktivetsudviklingen i stedet for blot at anvende arbejdsløshedsprocenten. M.a.o., jeg strækker våben. På den anden side mener jeg, at den høje korrelation mellem arbejdsløshedsprocent og investeringskvote gør det ret uproblematisk at have en policy-konklusion, som peger på problemerne ved at bruge arbejdsløshed som instrument i den økonomiske politik.

7. Arbejdsløshed og understøttelse

EA & NK reestimerer sammenhængen mellem arbejdsløshedsprocenten, kompensationsgraden og aktuel og lagged kapacitetsudnyttelse for forskellige perioder og finder insignifikante eller negative koefficienter til kompensationsgraden.⁴ De signifikante

negative koefficienter findes for perioder, som indeholder år før 2. verdenskrig. Før krigen var kompensationsgraden imidlertid så lav, at det ikke vil være rimeligt at forestille sig, at den kunne motivere til øget indstrømning til ledighed og/eller længere ledighedsperioder.

For efterkrigsårene slutter EA & NK's regressioner i 1970, mens mine går til og med 1978. Det er oplagt, at de signifikant positive koefficienter, jeg fandt til kompensationsgraden kan afspejle et tilfældigt sammenfald mellem en stigning i både kompensationsgrad og arbejdsløshed fra 1960'erne til 1970'erne. Jeg mener også, at mine egne forbehold overfor disse resultater fremgår stærkere, end men får indtryk af hos EA & NK, jvf. f.eks.: »Det afgørende er imidlertid, om resultaterne fra en undersøgelse af denne type kan tages for pålydende. Som det fremgår af diskussionen i afsnit II lider undersøgelser af denne type af en række afgørende metodologiske svagheder« (p.321).

Min egen skepsis overfor en positiv sammenhæng mellem kompensationsgrad og arbejdsløshed er siden blevet forstærket af to ting. For det første har vi efter 1978 oplevet en dramatisk stigning i arbejdsløsheden samtidig med et markant fald i kompensationsgraden.⁵ For det andet har Niels Westergård-Nielsen og jeg påbegyndt en undersøgelse af en evt. sammenhæng med individdata. (P. J. Pedersen & N. Westergård-Nielsen, 1984a, 1984b, 1985). De hidtidige resultater viser klart, at der på individniveau

4. EA & NK bruger kapacitetsudnyttelsen direkte, mens jeg arbejdede med logaritmen af den.

5. Ved en mere præcis vurdering skal der også tages hensyn til det samtidige fald i den økonomiske aktivitet.

ingen positiv sammenhæng findes mellem arbejdsløshedsomfang og kompensationsgrad.

Peder J. Pedersen
Nationaløkonomisk Institut,
Handelshøjskolen i Århus

Litteratur

- Hansen, S.Aa. 1974. *Økonomisk vækst i Danmark. II.* København.
- Kærgård, N. m.fl. 1978. *CLEO. En model af den økonomiske vækst i Danmark 1870-1970.* Cykelafdelingen, Københavns Universitets Økonomiske Institut. Memo nr. 60.
- Milhøj, P. 1954. *Lønudviklingen i Danmark 1914-1950.* København.
- Pedersen, P. J. & N. Westergård-Nielsen. 1984a. *A Longitudinal Study of Unemployment: History Dependence and Insurance Effects.* Studies in Labor Market Dynamics. Working Paper 84-4. Handelshøjskolen i Århus.
- Pedersen, P. J. & N. Westergård-Nielsen. 1984b. Varighed og frekvens af ledighedsperioder på det danske arbejdsmarked. *Nationaløkonomisk Tidsskrift:* 401-11.
- Pedersen, P. J. & N. Westergård-Nielsen. 1985. *Multiple Spells of Unemployment - The Danish Experience.* Handelshøjskolen i Århus.

Replik

Debatten om Peder J. Pedersens disputats skal ikke med denne note forlænges meget mere. Der skal her alene diskuteres de lange serier, medens de øvrige emner for debatten ikke skal tages op.¹

1. Det betyder ikke, at der ikke også på andre punkter kunne rejses indvendinger mod Peder J. Pedersens argumenter. F.eks.

Inden debatten fortsættes kan der være grund til at resumere, at der er fuld enighed om, at Peder J. Pedersen for det første har påvist en forbløffende stabilitet i den summariske erhvervsfrekvens, når denne defineres bredest muligt, d.v.s. inklusive husassistenter og medhjælpende hustruer. For det andet, at lønknoten, d.v.s. lønsummen i forhold til BFI, i mellemkrigsårene, er konstant, men kun ved en snæver definition af gruppen af lønmodtagere, nemlig ved at ekskludere husassistenterne i lønsumsberegningen og tilsvarende erhvervet husgerning i BFI. Inkluderes husassistenter henholdsvis husgerning fås en faldende lønknote i overensstemmelse med P. Milhøjs resultat fra 1954, vel at mærke når Peder J. Pedersens egne talserier anvendes. Dette bekræftes af Peder J. Pedersens tabel 2, i hvilken der kun er markante afvigelser mellem Milhøjs tal og Peder J. Pedersens tal incl. husassistenter for 1921.

Dette førte til vor oprindelige konklusion, at man burde se bort fra Milhøjs 1921-tal og i hvert fald ikke tillægge det den afgørende vægt i argumentationen, det får, når det bliver anvendt som basisår. Hele Peder J. Pedersens argumentation side 266-7, for at bevægelsen fra 1921 til 1922 er urimelig, bekræfter for os, at 1921 er et dårligt tal.

Den betydeligste tilbageværende uenighed vedrører beregningen af den lange tidsserie for beskæftigelsen, der fremkommer som

---

afviser han i indledningen til afsnit 7, at det kan have nogen rimelighed at teste hans undersøgelser af korrelation mellem ledighed og kompensationsgrad også for mellemkrigstiden. Men den model han selv estimerer på, er hentet fra artiklen »Searching for an explanation of unemployment in Interwar Britain«.

ingen positiv sammenhæng findes mellem arbejdsløshedsomfang og kompensationsgrad.

Peder J. Pedersen
Nationaløkonomisk Institut,
Handelshøjskolen i Århus

Litteratur

- Hansen, S.Aa. 1974. *Økonomisk vækst i Danmark. II.* København.
- Kærgård, N. m.fl. 1978. *CLEO. En model af den økonomiske vækst i Danmark 1870-1970.* Cykelafdelingen, Københavns Universitets Økonomiske Institut. Memo nr. 60.
- Milhøj, P. 1954. *Lønudviklingen i Danmark 1914-1950.* København.
- Pedersen, P. J. & N. Westergård-Nielsen. 1984a. *A Longitudinal Study of Unemployment: History Dependence and Insurance Effects.* Studies in Labor Market Dynamics. Working Paper 84-4. Handelshøjskolen i Århus.
- Pedersen, P. J. & N. Westergård-Nielsen. 1984b. Varighed og frekvens af ledighedsperioder på det danske arbejdsmarked. *Nationaløkonomisk Tidsskrift:* 401-11.
- Pedersen, P. J. & N. Westergård-Nielsen. 1985. *Multiple Spells of Unemployment - The Danish Experience.* Handelshøjskolen i Århus.

Replik

Debatten om Peder J. Pedersens disputats skal ikke med denne note forlænges meget mere. Der skal her alene diskuteres de lange serier, medens de øvrige emner for debatten ikke skal tages op.¹

1. Det betyder ikke, at der ikke også på andre punkter kunne rejses indvendinger mod Peder J. Pedersens argumenter. F.eks.

Inden debatten fortsættes kan der være grund til at resumere, at der er fuld enighed om, at Peder J. Pedersen for det første har påvist en forbløffende stabilitet i den summariske erhvervsfrekvens, når denne defineres bredest muligt, d.v.s. inklusive husassistenter og medhjælpende hustruer. For det andet, at lønkvoten, d.v.s. lønsummen i forhold til BFI, i mellemkrigsårene, er konstant, men kun ved en snæver definition af gruppen af lønmodtagere, nemlig ved at ekskludere husassistenterne i lønsumsberegningen og tilsvarende erhvervet husgerning i BFI. Inkluderes husassistenter henholdsvis husgerning fås en faldende lønkvote i overensstemmelse med P. Milhøjs resultat fra 1954, vel at mærke når Peder J. Pedersens egne talserier anvendes. Dette bekræftes af Peder J. Pedersens tabel 2, i hvilken der kun er markante afvigelser mellem Milhøjs tal og Peder J. Pedersens tal incl. husassistenter for 1921.

Dette førte til vor oprindelige konklusion, at man burde se bort fra Milhøjs 1921-tal og i hvert fald ikke tillægge det den afgørende vægt i argumentationen, det får, når det bliver anvendt som basisår. Hele Peder J. Pedersens argumentation side 266-7, for at bevægelsen fra 1921 til 1922 er urimelig, bekræfter for os, at 1921 er et dårligt tal.

Den betydeligste tilbageværende uenighed vedrører beregningen af den lange tidsserie for beskæftigelsen, der fremkommer som

---

afviser han i indledningen til afsnit 7, at det kan have nogen rimelighed at teste hans undersøgelser af korrelation mellem ledighed og kompensationsgrad også for mellemkrigstiden. Men den model han selv estimerer på, er hentet fra artiklen »Searching for an explanation of unemployment in Interwar Britain«.